

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12063

Tarih : 23.05.2025

28839

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **23.05.2025**

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Büyükçatak Afet Evleri Köyü'nde, 14 Nisan 2025 gecesi 20 yaşındaki Hazal Mengüverdi, eşi Emre Mengüverdi tarafından boğularak katledildi. Geride ise henüz iki yaşında bir çocuk kaldı. Katliamın ardından fail gözaltına alındı ve tutuklandı. Ancak Hazal'ın geride bıraktığı çocuğun korunması konusunda devletin yükümlülüklerini yerine getirmediği açıkça ortadadır. Bu çocuk, annesini katleden failin ailesine teslim edilmiştir.

Öte yandan failin ailesine dair daha önce, 7 aylık hamile genç bir kadının öldürülmesi de dahil olmak üzere, ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. Alınan bu karar; ne kamu vicdanıyla, ne insan hakları hukukuyla, ne de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle bağdaşmaktadır.

Hazal Mengüverdi, failin kıskançlık bahanesiyle sistematik şiddet uyguladığı, tehdit ettiği ve sonunda canına kast ettiği binlerce kadından yalnızca biridir. 2024 yılında erkekler en az 378 kadını ve 43 çocuğu öldürdü. Aralarında trans kadınların da bulunduğu en az 282 kadının ölümü ise "şüpheli" olarak kayıtlara geçti. Basına yansıyan bilgilere göre, en az 18 kadın, hakkında koruma kararı, uzaklaştırma tedbiri ya da benzeri talepler bulunmasına rağmen öldürüldü. Yalnızca Nisan ayında dahi en az 36 kadın ve iki çocuk erkekler tarafından katledildi. Sadece Kars'ta son birkaç ay içinde üç kadın öldürüldü. Bu veriler, şiddetin boyutunu ve sistemin kadınları korumadaki yetersizliğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Hazal Mengüverdi'nin çocuğu, cinayet gecesi annenin ölüm haberinin hemen ardından devlet koruması altına alınacağına, failin ailesine teslim edilmiştir. Bu karar, çocuğun yüksek yararını gözetmekle yükümlü olan kamu kurumlarının görevini ihlal ettiğini açıkça göstermektedir.

Tarafı olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 3. maddesi açıktır: *"Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan tüm eylemlerde çocuğun yüksek yararı esas alınacaktır."*

İstanbul Sözleşmesi'nin 26. maddesi uyarınca, *şiddete tanık olan çocuklar doğrudan etkilenmiş sayılmalı ve failin etkisinden uzaklaştırılmalıdır*. Ancak mevcut uygulamada çocuk, failin etkisi altındaki bir ortama bırakılarak açıkça yeniden travmatize, ihmal ve istismar edilme riskiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Anayasa'nın 10. ve 41. maddeleri, devletin *aileyi ve çocuğu koruma yükümlülüğü*nü açık biçimde tanımlar. İstanbul Sözleşmesi'nin 5. maddesi ise devletin, özel alandaki şiddet dahil olmak üzere, her türlü şiddeti önlemekle yükümlü olduğunu belirtmektedir. Ancak görüyoruz ki devlet, "Aile Yılı" ilan ettiği bu yılda hem kadınları şiddetten koruyamamakta hem de çocukların üstün yararını gözetmemekte, güvenli bir ortamda yaşam hakkını dahi temin edememektedir.

Hazal Mengüverdi'nin sistematik erkek şiddeti sonucu hayatını kaybetmesinin ardından, geride kalan çocuğun failin ailesine teslim edilmesi, çocuk koruma sistemindeki derin yapısal sorunları bir kez daha ortaya koymuştur. Bu karar, çocuğun yüksek yararı ilkesine açıkça aykırıdır ve hem çocuk haklarının hem de kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal sorumluluğun ihlalidir.

Bu bağlamda, çocuğun derhal failin ailesinden alınarak uzman psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarının rehberliğinde, psikososyal ihtiyaçlarını önceleyen alternatif bir koruma sistemine dahil edilmesi gerekmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, çocukların yerleştirilmesine dair alınan kararlarda şeffaflığı esas almalı; dosyalara konulan gizlilik kararları kamuoyunun denetim hakkını ortadan kaldıracak biçimde istismar edilmemelidir.

Kars'ta art arda yaşanan kadın cinayetleri karşısında yetkili kurumlar sorumluluklarını yerine getirmelidir. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulları yerel düzeyde etkinleştirilmeli; başta Kars olmak üzere tüm illerde nitelikli sığınma evleri ve çocuk izleme merkezleri hızla artırılmalıdır.

Ayrıca failin ailesi hakkında geçmişte benzer suçlara karıştıkları yönündeki iddialar ciddiyetle ele alınmalı; bu çerçevede aile içi azmettirme veya şiddeti teşvik gibi olasılıklar titizlikle soruşturulmalıdır. Adli süreçler yalnızca bireysel faille sınırlı kalmamalı; olası yapısal suç ilişkileri de açığa çıkarılmalıdır.

Bu tür hak ihlallerinin tekrarlanmaması için, çocukların fail ailelere teslim edilmesini önleyecek, çocuk hakları alanında uzmanlaşmış bağımsız bir Çocuk Koruma Kurumu'nun kurulması elzemdir.

Son olarak, Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durdurulabilmesi için İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden taraf olunmalı; 6284 sayılı Kanun ise tüm hükümleriyle eksiksiz ve etkin biçimde uygulanmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Hazal Mengüverdi cinayetiyle ilgili olarak, failin tutuklanması, yargılanması ve ceza süreci hangi aşamadır?
 - o Mahkemece çocuk koruma ve yüksek yarar ilkesi açısından alınan önleyici kararlar nelerdir?
 - o Çocuğun failin ailesine teslim edilmesi kararı, mahkeme kararı mı yoksa başka hangi hukuki karar mekanizması tarafından verilmiştir?
2. Yargı süreçlerinde çocuk koruma kararları alınırken, Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilen veya yetkilendirilen uzmanlar (psikolog, sosyal hizmet uzmanı vb.) sürece dahil edilmekte midir?
 - o Failin ailesine teslim kararı bu uzman görüşlerine dayanmakta mıdır?
 - o Bu tür kararlar alınırken bilirkişi raporları ve çocuk psikolojik değerlendirmeleri nasıl bir rol oynamaktadır?
3. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde failin ailesiyle çocuk temasının sınırlandırılmasına ilişkin yasal düzenlemeler ve uygulama esasları nelerdir?
 - o Bu esasların uygulamada etkinliği nasıl sağlanmaktadır?
4. 2018-2025 yılları arasında, Türkiye genelinde:
 - o Kadın cinayetleri sonrası yetim kalan çocukların yargı kararlarıyla failin ailesine teslim edilme sayısı kaçtır? Yıllara ve illere göre dağılımı nedir?
 - o Bu kararların itiraz veya yeniden değerlendirme süreçleri nasıl işlemektedir?
 - o Çocukların failin ailesine teslim edilmesinin ardından yaşanan olumsuz vakalar hakkında Bakanlığınıza ulaşan şikayet veya ihbar sayısı kaçtır?
5. Adalet Bakanlığı'nın, kadın cinayetlerinde mağdur çocukların korunmasına yönelik mahkeme kararlarının uygulanmasını takip etmek üzere oluşturduğu herhangi bir izleme veya raporlama mekanizması var mıdır?
 - o Varsa, bu mekanizmanın son 5 yıllık raporları ve bulguları nelerdir?
6. Kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet ve çocuk koruma alanında mevcut yasalar (5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 6284 sayılı Koruma Kanunu vb.) ışığında,

- o Failin ailesine çocuk tesliminin engellenmesi için hangi hukuki mekanizmalar kullanılmaktadır?
 - o Bu konuda yaşanan uygulama zorlukları nelerdir?
7. Mahkeme kararlarında çocukların fail ya da failin ailesiyle temasının sınırlandırılmasını sağlayan koruyucu tedbirler (uzaklaştırma kararları vb.) uygulanmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı'nın sürece müdahalesi ve denetimi nasıl gerçekleşmektedir?
- o Bu tür ihlallerin tespiti için Bakanlık bünyesinde bir ihbar veya denetim mekanizması var mıdır?
8. Kadına yönelik şiddet mağduru çocukların adli süreçlerde mağduriyetlerinin önlenmesi ve psikososyal destek hizmetlerine erişiminin sağlanması için Bakanlığınızca yapılan düzenlemeler ve protokoller nelerdir?
- o Bu hizmetlerin erişilebilirliği ve kalitesi Bakanlık tarafından nasıl izlenmekte ve değerlendirilmektedir?
9. İstanbul Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında, çocukların şiddet mağduru olmaktan korunması ve failin aile üyeleriyle temasının sınırlandırılması gerekmektedir.
- o Bakanlığınız bu uluslararası yükümlülöklere uygunluğu sağlamak için hangi önlemleri almıştır?
 - o Mevcut hukuki düzenlemelerin iyileştirilmesi ve uygulamaların güçlendirilmesi için Bakanlığınızın gündeminde ne tür reformlar bulunmaktadır?
10. Kadın cinayetleri ve aile içi şiddet nedeniyle yetim kalan çocukların korunmasında, Adalet Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında koordinasyon nasıl sağlanmaktadır?
- o Bu kapsamda yürütölen ortak projeler, protokoller ve çalışma mekanizmaları nelerdir?